

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Ampliùs idipsum probatur exemplo libertatis Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

seipsum. Et quidem de necessitate, tam quoad exercitium, quam quoad specificationem... Liberè ergo Spiritus sanctus procedit à Patre, non tamen possibiliter (id est, cum possibilitate in oppositum) sed ex necessitate, &c. Similiter q. 22. verit. a. 5. exponens citatum Augustini testimonium, dicit, quòd duplex est necessitas: necessitas scilicet coactionis, & hac in volentem cadere nullo modo potest; & necessitas naturalis inclinationis, sicut dicimus Deum de necessitate vivere: & tali necessitate voluntas aliquid de necessitate vult, liberè tamen, ut ait ad 3. Et ibidem q. 24. ad 20. In appetibilibus de fine ultimo non iudicamus iudicio discussionis, vel examinationis, sed naturaliter approbamus. Propter quod de eo non est electio, sed voluntas: habemus ergo respectu illius liberam voluntatem, cum necessitas naturalis inclinationis libertati non repugnet, secundum Augustinum 5. de Civit. Dei: non autem liberum iudicium, proprie loquendo, cum non cadat sub electione. Ne quis verò existimet S. Doctorem in Summa id retractasse, similia habet 1. p. q. 82. a. 1. ad 1. ubi sic: Necessitas naturalis non auferit libertatem voluntatis, ut Augustinus dicit, &c. Et 2. 2. q. 88. a. 4. ad 1. Sicut non posse peccare non diminuit libertatem; ita etiam necessitas firmata voluntatis in bonum, non diminuit libertatem, ut patet in Deo & beatis. Et in 3. dist. 18. a. 2. ad 5. Liberum arbitrium Christi, etiam si esset determinatum ad unum numerum, sicut ad diligendum Deum, quod non facere non potest; tamen ex hoc non amittit libertatem aut rationem laudis, sive meriti: quia in illud non coactè, sed sponte venit, & ita est actus sui dominus. Utrique nedum concinit Seraphicus Doctor in 2. dist. 7. q. 2. dicens: Duplex est necessitas, quedam à causa extrinseca, utpote necessitas coactionis: & hac opponitur ei quod est liberè velle. Quaedam verò est à dispositione intrinseca: & hac huic non opponitur, imò stat cum libertate. Et dist. 25. q. 2. Liberum arbitrium potest dupliciter considerari; aut secundum quod liberum, aut secundum quod deliberans. Si loquamur de ipso secundum quod liberum, sic concedo, quòd potest esse, non solum respectu contingentis, sed necessarii (imò potest esse necessarius in se, ut paulò post ait); sed & idipsum probat exemplo libertatis Dei, Christi & beatorum, sicut patet (ait) in Deo, in Christo, in Angelis & hominibus beatis, unde sit

CAPUT IV.

Amplius idipsum probatur exemplo libertatis Dei.

22 Tertiò assertio nostra probatur exemplo libertatis Dei, quæ fons est omnis libertatis, libertasque omnium possibilium perfectissima, nec Deo solum competit in ordine ad creaturas, quas potest non amare, sed in ordine ad se, tamen non possit se non amare. Igitur ad libertatem dominiumque & potestatem voluntatis super actum suum non re-

Tom. I.

quiritur potestas non ponendi illum, Antecedens probatur: quia, ut supra audivimus ex S. Thoma, Deus sua voluntate liberè amat seipsum, licet de necessitate amet seipsum. Unde q. 24. verit. a. 5. probat, quòd in Deo liberum sit arbitrium, ex eo quòd ipse habet voluntatis suæ finem, quem naturaliter vult, scilicet suam bonitatem. Quæ probatio videretur ridicula, si liberè non amaret suam bonitatem, tamquam voluntatis suæ finem. Hæc enim consecutio: Deus in se, independenter à quocumque alio, habet voluntatis suæ finem, quem naturaliter amat: ergo habet liberum arbitrium; esse non potest legitima, nisi finem illum voluntatis suæ, suam utique bonitatem, sic naturaliter amet, quòd tamen liberè. Ratio verò cur Deus liberè amet bonitatem suam tamquam voluntatis suæ finem, est quia Deus in eo maximè liber est, sui que actus dominus, quod maximè facit quia vult, ut consecutarium est ex dictis assertione 3, atqui Deus bonitatem suam, tamquam finem voluntatis suæ, maximè amat, quia vult: nihil enim tam amat, quia vult, quàm finem voluntatis suæ, utpote quem solum propter se vult & amat; cætera propter illum, secundum id quod S. Doctor subjungit ibidem: Alia verò omnia vult quasi ordinata ad hunc finem. Quòd si cætera propter illum amat, quia vult: illum ergo magis & maximè amat, quia vult; juxta illud, propter unumquodque tale est & illud magis. Deinde juxta Philosophum 1. Metaphys. & S. Thomam 1. p. q. 83. a. 1. ad 3. Et in 2. dist. 25. q. 1. a. 2. ad 4. Liber est, qui sui ipsius, & non alterius gratiæ est, nullique proinde alteri servit. Ergo Deus in amando seipsum est maximè liber, quia seipsum maximè amat, sui ipsius, & non alterius gratiæ, in eoque proinde amore non solum non servit alteri; quin cætera profusus omnia, quæ amat, isti amori subserviunt. Nihil enim extra se Deus amat, nisi quia se, seu bonitatem suam amat. Ad hæc juxta Augustinum 1. de nuptiis 30. ibi sumus veraciter liberi, ubi non delectamur invitati: ille ergo amor (juxta Augustinum) maximè liber est, qui maximè delectabilis & maximè voluntarius est. Atqui propriæ bonitatis amor in Deo maximè delectabilis, & maximè voluntarius est: ergo maximè liber.

Præterea amor ille Deo maximè perfectissimèque liber est, in quo Deus est maximè sui juris, suæque potestatis. In eo verò amore Deus maximè sui juris est, suæque potestatis, in quo maximè independens est ab omni alio, maximèque immunis ab omni servitute & subiectione, ab omni aliena motione, dominatione & potestate, ab omni denique impedimento, ita ut à nullo impediti queat, vel retardari; imò à nullo moveri nisi à seipso, suæque voluntatis determinatione. Ita verò se Deus habet in amore sui, ad quem divina voluntas non determinatur ab objecto, sicut aliæ potentie naturales, sed ipsa, pro summa sua rectitudine, à seipsa, & ex seipsa, per pro-

B b

prium velle, seipsam agit & determinat ad amandam divinam bonitatem, sicque dominium habet in illum amorem: cum agere & determinare seipsam ad actum suum, argumentum sit dominii & potestatis in illum. In eo proinde suiipsius amore, divina voluntas non se habet sicut divinus intellectus in suiipsius cognitione: quia voluntas ut voluntas, de se, sive in linea sua, non est potentia ex se, antecedenter ad suum velle, determinata ad unum, sicut intellectus, & alia potentia naturales, antecedenter ad actus suos. Cujus ratio à priori alia querenda non est, quam diversa in eo natura seu essentia voluntatis, & intellectus, &c. cum essentiarum à priori non detur ratio. Ideoque Scotus quodlib. 16. ad quaestionem, cur voluntas potius liberè moveatur ad actum suum, quem non potest non ponere, quam grave, rationem aliam non adfert, nisi quia hoc est hoc, & istud est istud. Nam esse, forma, & modus essendi, agere & modus agendi sunt immediata. Eam verò esse naturam essentiamque voluntatis, ut voluntatis, quamvis non à priori, monstrabitur infra.

25 Nec sapientissimus Magister noster Lumbier to. 1. Theol. Scholast. in appendice n. 805. contra hoc efficaciter (tamen subtiliter) objicit, divinam voluntatem à sua rectitudine, utpote sibi intrinseca, ex se, ante suum velle, esse necessitatem & determinatam ad amorem antedictum, sicut est divinus intellectus ad suum intelligere. Cum velle divinum sit ratio & regula omnis rectitudinis, eoque aliquid rectum, quo divinæ voluntati consonum. Non proinde antecedenter ad velle suum, divina voluntas à sua rectitudine determinatur: quia per illud (non antecedenter ad illud) formaliter rectificatur.

26 Denique Deus, in non volendo malum, ex hoc non definit esse liber, sui que juris & suæ potestatis, quod malum velle non possit. Ergo in volendo bonum, seu bonitatem suam, ex hoc non definit esse liber, sui que juris & suæ potestatis, quod malum velle non possit, bonumque non velle non possit. Oppositum enim sive antecedentis, sive consequentis prætendenti, merito reponitur illud Augustini l. 1. op. imperf. contra Julian. fol. 150. *Siccine Deum laudas, ut ei auferas libertatem? an potius intelligere debes, necessitatem, quâ Deus non potest seu malum velle, seu bonum non velle, esse quamdam beatam necessitatem quâ Deus justus non potest injustus esse? hoc autem quia non potest, non deficienter non potest (ait contra ferm. Arriani c. 14.) sed potenter. Nec ex hoc dicere audeamus (prosequitur l. de nat. & grat. c. 46.) Deum non voluntatem (utique liberam, ut patet ex hac Pelagii, cui responderet, cuique alias non satisfaceret, objectione, voluntatis arbitrio privari quidquid naturali necessitate constringitur) sed necessitatem habere justitiae, quia non potest velle peccare. Ut enim præclare Bernardus lib. de grat. & lib. arb. quod ille esse non potest malus, non infirma facit ne-*

cessitas, sed firma in bono voluntas & voluntaria firmitas. Et ideò addit ibidem, quod ipse permanet liberè bonus, propria scilicet voluntate. Item quod Deus sui juris erat, siveque ipsius voluntatis, non necessitatis (liberam voluntatem impediens) erat quod bonum erat, &c. Similiter Anselmus l. 2. Cur Deus homo c. 17. nihil sibi operatur necessitas non faciendi, aut impossibilitas faciendi, sed sola Dei voluntas, qua veritatem semper (quia veritas est) sicut est, esse vult.

CAPUT V.

Eadem veritas ostenditur exemplo libertatis Christi.

Quarto eadem assertio probatur exemplo 27 libertatis Christi, de quo S. Thomas in 3. dist. 18. a. 2. ad 5. hanc objectionem: *Liberrimum arbitrium Christi erat determinatum ad unum: ergo Christus non meruit per liberum arbitrium; ideò enim naturalibus non meremur, quia sunt determinata ad unum. Respondet dupliciter. Primo, quod liberum arbitrium Christi non erat determinatum ad unum secundum numerum, sed ad unum secundum genus, scilicet ad bonum, quia in malum non potest... Et hoc non excludit libertatem arbitrii: quia posse peccare, nec est libertas arbitrii, nec pars libertatis, ut dicit Anselmus. Et hæc quidem determinatio ex perfectione liberi arbitrii contingit, secundum quod per habitum gratia & gloria terminatur in eo quod est naturaliter ordinatum (scilicet in bono): quia liberum arbitrium, quamvis in nobis se habeat ad bonum & ad malum, non tamen est propter malum, sed propter bonum. Secundo respondet, ut sequitur, vel dicendum, quod etiam si esset determinatum ad unum numero, sicut ad diligendum Deum, quod non facere non potest; tamen ex hoc non amittit libertatem, aut rationem laudis, sive meriti: quia in illud non coactè, sed sponte tendit; & ita est sui actus dominus. Priori responsione dicit, liberum arbitrium Christi fuisse quidem sic determinatum ad bonum in genere, ut non potuerit facere malum; fuisse tamen indifferens ad hoc vel illud bonum in specie, & individuo, secundum se spectatum (id est, abstrahendo à speciali Dei præcepto vel consilio); determinationem verò illam ad bonum in genere, sic ut non habuerit potestatem in malum, provenisse ex perfectione liberi arbitrii ipsius; utpote quod perficitur per determinationem ad id, ad quod est naturaliter ordinatum, sicut cætera res naturales, atque adeò perficitur per determinationem ad bonum: sicut v. g. grave perficitur per determinationem ad centrum suum ad quod naturaliter ordinatur. Unde arguitur sic: liberum arbitrium perficitur per determinationem ad bonum, ad quod est naturaliter ordinatum: ergo magis perficitur per majorem determinationem ad bonum, &c. Quo igitur magis determinatum*